

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ.

Цијена

За ЦРНУ ГОРУ на годину 4
фор., на по године 2 фор.За АУСТРО-УГАРСКУ БОС-
НУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на год.
6 фор., на по год. 3 фор.За све остале земље годинне
30 фран. у злату, на по године
10 фран. у злату.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се поштом: по
универзитетској администрацији
на Цетиње, а коме је наручије, г.
Петру Радаковићу, к. п. аген-
ту у Котор. Дописе се шаљу
уредништву. Рукописи се не вра-
ћају.За огласе плаћа се: за сваку
ријеч или за број од пет цифа-
ра по 1 новчаћу за први пут, а
за сваки даљи пут по 1 новчаћу.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВИЈЕСТИ.

— У сриједу, 1 октобра, дават је у Двору свечан објед у почаст Госп. Ривова, овдашњег бугарског дипломатског агента, на коме су присуствовали сви наши министри и великодостојници

ЦЕТИЊЕ, 3 октобра.

Проширење реформа за Македонију.

За боравка руског Цара у Мирцштегу, као госта аустро угарског владарца, имали су оба министра спољних послова, грофови Ламздорф и Голуховски, неколико конференција. На тим конференцијама утврђен је и на даље споразум између Русије и Аустро Угарске у балканској политици и резултат савјетовања саопштен је Порти једном заједничком нотом. Ријешења, на која су се обе државе сагласиле, не мијењају у суштини први руско-аустријски програм реформа, утврђен у фебруару о. г., само му се још додају двије битне тачке: контрола над поступцима турских власти, које извршавају реформе, и помоћ невиним жртвама, које су од насиља и вулума пострадале.

У заједничкој се ноти говори, да су се обе владе сложили, да се предузму озбиљнија контрола и надзор над извршањем реформа, јер турске власти вијесу до сад показале доста воље и одлучности, нити су биле свијесне оне цијељи, коју су Русија и Аустро-Угарска тим реформама жељеле постићи. Сви они, којима је драг мир и ред на Балкану, — пише „Н. Време“ — без сумње ће са задовољством примити ову вијест, јер баш лабавост досадашњег надзора, као и непризнавање тога надзора од стране Турске, била је најслабија тачка програма реформа, које су се хтјеле провести. Има доста података, који јасно показују, да је руско-аустријски програм за реформе још навад седам мјесеци могао задовољити паметне и за мир расположене елементе у Македонији и Бугарској, да је само било стварног јемства, да ће Порта извршити те реформе и примјенити их према потребама мјесног становништва. Али, на жалост, сва објављена обећања од стране Порте, пошто није било потребне контроле, не само да нијесу извршена, него су више пута послужила као претекст и лијеп изговор за гоњење мирног становништва, ушљед чега се је покрет све више потпиравао. Консулски надзор показао се је тако слаб, да не само што није могао утицати на турске власти, но је често код њих истих наилазио на жесток отпор и непријатељски однос. Главни представници турских власти, са Хилми-папом на челу, отворено су изјављивали, да консулског надзора ваљих и не постоји. Једини покушај консулског надзора путовања по Косовском вилајету, што га предувеше руски консул Манделштам и аустријски Цара, завршио се тијем, што су били гоњени и кажњени сви они, од којих су европски представници добили кавијех података. Руси пак консули Шчербина и Рост-

ковски, главом су платили своје искрено и савјесно заузимање за потлачене хришћане.

Садашње тачне инструкције, које су издате посланицима Русије и Аустро-Угарске односно бољег надзора и контроле, иду на то, да благотворно утичу на умјерене елементе и ако су крајњи елементи, због насиља и аулума већ знатно ослабљени и бројно, па и својим претензијама на попуштања од стране Турске. Од енергије и одлучности, којом ће се изводити контрола и надзор над поступцима турских власти зависиће, хоће ли се задобити повјерење код становништва, да ће се тијем мјерама збиља стање побољшати. То пак повјерење биће најбоље, ако не и једино, средство за умирење крајњих елемената, који су данас вође у побуњеним крајевима.

Друго важно ријешење руско-аустријско, које се односи на помоћ пострадалима становништву, умириће и искрено обрадовати све Словене. Посланицима ће се дати потанка упутства, како да се помогне десетцима хиљада житеља, који су остали без сваког средства за опстанак, како да се поврате на своја огњишта и како да се обнове њихова спаљена села и цркве. По себи се разумије, да те мјере морају бити у вези са строгом европском контролом, јер само тако могу оне бити остварене. И до сад је Турска много помоћи обећавала, како односно повратка становништва, тако и односно обнављања цркава и школа; али поред свега тога, становништво које се је на то основало и на своја огњишта повратило, често је главом платило своју лажовјерност, а помоћи за спаљено и разграбљено имаће никад ни видјело није.

Сад би таквом стању имао да буде крај. Русија и Аустро-Угарска привајају, да је неопходно потребито, да се дадне помоћ македонском становништву у великим размјерима, а то питање стоји опет у тијесној вези с питањем о скупљању добровољних прилога у корист невиних пострадалих Македонаца.

Реформе дакле за Македонију, и ако су остале оне исте од мјесеца фебруара о. г., проширене су сада ипак у толико, што су Русија и Аустро-Угарска, рачунајући вавда с постојећим приликама и њиховим развојем, чврсто одлучиле, да предузму све што би требало, да се одржи ред на Балкану и обезбједе тешко стање нападеног становништва.

СРПСКА ПРЕСТОНА БЕСЈЕДА.

Престона бесједа, којом је Краљ Петар свечано отворно сједиште нове Народне Скупштине, била је прва прилика, у којој се је нов уставан владарца обратио непосредно своме народу. Поздрављајући срдјачном добродошлицом „прве под својом владавином слободно изабране представнике свога драгога и вјернога народа“, Краљ Петар изјављује, да је једва дочекао овај час, да види око себе окупљене своје „сатрудице на дјелу државног и народног преображаја“, па за тијем развија програм рада, који има бити основ гоме пре-

ображају. Јачином свога излагања, дубоко осјећаном уставном вјерношћу, ванредно симпатичним предуријетањем народног представништва, племенитим настојањем за напретком Отаџбине, пристаје ова бесједа потпуно уз све досадашње изјаве Краља Петра и нема сумње, да ће свуда исто онако симпатично поздрављена бити, као што је с одушевљењем била примљена у Народној Скупштини.

Главна црта, којом се престона бесједа одликује, то је строга уставност, коју је Краљ Петар својим досадашњим држањем свестрано засвједочио. Као вјеран чувар Устава, дао је он том свом осјећању израза и у престаној бесједи. „Ја отваравам своје краљевско срце свакоме честитоме Србину, свакому грађанину драге ми Отаџбине, без обзира на друштво, политички и религиозни положај његов“, — вели Краљ Петар. Такав је Краљ без сумње јака гаранција за успјешан напредак Србије, таква је земља сретна, чија судбина лежи у тако сигурним рукама, на чијем пријестолу сједи човек у кога народ с поуздањем може гледати. А над је владалац такав, онда нема сумње, да ће и влада и скупштина искрено и вјерно са сусрет срдјачности његовој и да ће сретно и успјешно извести племените интенције, које су тако лијепо очитоване у престаној бесједи. Сама пак бесједа гласи овако:

Господе Посланици! Поздрављам вас срдјачном добродошлицом као прве под Мојом владом слободно изабране представнике драгога Ми и вјерног народа, поздрављам вас с оним српским осјећањима љубави и повјерења, које сам наследио од Својих предака. Једнодушним избором Народне Представнице позван сам на Краљевски пријестол. Мене је народ српски, како при доласку у пријестоницу, тако и на Мој првом путовању по Отаџбину, предурио с љубављу и одушевљењем. Ову манифестацију љубави према своме изабранику и Његовом дому, ја сматрам као доказ дубоко укоријењеног народног признања према заслугама неумрог Ми дједо Кара-Ђорђа. Стаивши се одмах при моме ступању на пријестол на свјетлост чисте уставности, коју је по Моме увјерењу једино суверено и спасоносно, ја сам желио очекивао овај дан, када ћу вас видјети скупљене око Мене, вас, сатрудице Моје, на дјелу државног и народног преображаја.

Драги представници милосрдног Ми народа! Главни задатак који очекује Мене, вас и цео народ српски, јасно је објележен како потребама саме земље, тако и потребама наше старије и сјајније прошлости. Први услов за ријешење тога задатка јесте слога између Круне и народа и разуман и истрајан заједнички рад на добру и напретку наше драге Отаџбине. За све што од Мене буде зависило, наћи ћете Моје снага готове, да све своје силе употребим, да се до тога што прије дође. Сјестан Свога позива, ја отваравам Своје краљевско срце свакоме честитоме Србину, свакоме грађанину драге Ми Отаџбине, без обзира на друштво, политички и религиозни положај његов.

Од вас, народних изабраника, на које су управљени погледи и нашега народа и цијелог образованог свијета, очекујем, да ћете с оним разборитошћу којом се вавда одликовало племена српско, с оним осјећањима дужности и родољубља, које од вас захтјевају велики интереси Отаџбине, заједнички прегнути на озбиљан рад око најважнијих и великих задатака нове ере државног живота, чије ће добро ријешење подићи углед Србије и стећи нам опште признање.

Господе Посланици! Излазећи пред вас с новом владом, која самим постанком својим и положајем већане својих чланова носи јавно објележје обостраног повјерења, и Круне и Народне Скупштине, ја сматрам за пријатну дужност најавити пред

лицем народних изабраника Своје владачко признање прошлој влади, што је у једном критичком тренутку с пожртвовањем прихватила Краљевску власт, и ослањајући се на патриотизам војске и грађанства, сачувала земљу од могућих потреса.

Моја ће вам влада поднијети законске предлоге, којима ће општа смјер бити финансијско уређење и привредно опорављање земље. Она ће нарочито старање посветити преуређењу и зајављању државне администрације, јер је добра администрација, поред разумне штедње и правилне подјеле државних терета, основа добрим финансијама. С тим везана основна ревизија закона о чиновничким биће такође одмах предмет озбиљног владиног старања, а уз то ће ићи и стална брига о економском и потребама земаљским прилагодивим уређењу више и ниже паставе, и јачању и развијању наше војне одбранбене снаге.

У уређењу финансија огледа се и срећност државна, од које зависи углед и повјерење у међународним трговинским односима. А привредно чињенице, којима је Бог обдарио нашу лијепу Отаџбину, донијеле обилате плодове тек онда, кад се с непрескидним државним старањем у том погледу удружи и кријепка приватна иницијатива, којој треба оставити широко поље и својски је његовати и развијати.

Народно образовање лежи нам без сумње свима на срцу, јер само просвијешћени народ знају, да цијењу и чувају уставне слободе и установе, да своја уставна права бране а Крунину поштују.

Ја сам увјерен, да ће народни представници са Мном заједно обратити особиту пажњу на јачање наше војне одбранбене снаге. У слободној Србији јака војна снага уливаће повјерење нашем народу у његову безбједност. Ја сам сретан што могу потврдити, да Моја мила војска стоји на висини свога патриотског позива. Она доиста заслужује повјерење, које јој је народ покладао, и које ће јој, Ја сам у то увјерен, и од сада вавда покладавати.

Још у току првога редовнога сазива, Моја ће вам влада поднијети у првом реду на ријешење државни предлази за идућу годину с потребним измјенама у позитивним законима, који су у непосредној вези с буџетом, а затим ревизију закона о општинама и закона о штампи, предлог законски о уређењу окружне и среске самоуправе и најпотребније измјене у закону о чиновничким. А одмах у почетку рада, влада ће вам изнијети на ријешење законски предлог о трговинском уговору с Виоком Портом. Ја се надам, да ће Народна Скупштина с пуно готовости изаћи на сусрет Мојој влади, да се сви ови задаци успјешно ријеше на корист државе и народа.

Господе Посланици! Моја је најживља жеља, да Србија буде на Балкану углед законитости, реда, мирнога напретка и благостања. Таква Србија биће мирна и поштована, и Мени као владару њеном неће бити тешко да гајим и утврђујем и пријатељске односе с другим државама, имајући при томе вавда на уму интересе Србије.

Господе Посланици! Са задовољством константујем да су наши односи са свима државама исправни, и да је моја жеља, да они непрескидно такви остану, његујући нарочито традиционе везе с мојом братском Русијом, најбоље одношје са сусједном монархијом Аустро-Угарском, и искрене пријатељске одношје са сродним Балканским народима.

Жалосни догађаји у сусједним областима Османске империје, у Старој Србији и Македонији, живео су интересовали и Мене као и све вас. У увјерењу и у нади да ће Његово Величанство Султан уз пријатељско савјетство Русије и Аустро-Угарске и уз припомоћ осталих великих сила, предузето дјело о реформама ипак извести поред свих тегоба на задовољство својих поданика. — Србија је за све вријеме овога покрета остала строго неутрална, ма да су је страдања једногвјерног и сродног становништва оних покрајина живо тиштала. При једнодушном жељу за одржање европскога мира можемо се надати, да ће Његово Величанство Султан успјети, да мудрим реформама уијечи безбједност и културни напредак војимима и страдању

изложених покрајина, чија нам судба по вјерским и крвним везама не може бити равнодушна. За сада могу са задовољством споменути, да је установљењем комисије за извођење реформа, у којој су и Срби добили свога представника, службено призната српска народност у Отоманској империји.

Господе Посланици! С тврдом вјером у Божију милост, с непомућеним удањем у срећнију будућност и с јаким надом у славни, истрајан и успјешан рад, ја оглашћујем, да су сједнице Народне Скупштине, сазване у ванредан, коме ће одмах по Уставу сједовати и редован сазив, отворене. Дај Боже, да вам рад буде користан по народ који представљате, плодан за Отаџбину, коју љубите, и сагласан с израженим жељама нашег Краља, који из дубине Своје душе кличе: Живио Српски Народ! Живијела Србија!!

РУСИЈА И ЈАПАН.

Има већ неколико дана, да су се у енглеској штампи појавиле вјести о томе, да се Јапанци спремају, да пошаљу војску у Кореју. Те вјести су се, мало по мало, почеле и из других извора потврђивати. У пристаништу Караџи, на острву Кију Сију, почела се војска укрцавати на бродове, а гарнизони на острвима Цусимовим појачани су. Један дио јапанске флоте окупио се у пристаништу Мозанпо, у Кореји, а други дио чува сабраћај намећу Мозанпо и Кију Сију. Најпослије, једна скорашња депеша „Хавасове Агенције“ из Париза јавила је, да се јапански бродови налазе на корејској обали, а на њима неколико одјељена војске од разних родова оружја.

Кад су се њени новинари обратили јапанскоме посланику у Лондону, виконту Хајаши, да им ствар објасни, он је рекао, да нема од своје владе никаквих вјести односно пошљања војске у Кореју, те је с тога увјерен, да се ту не ради ни о чему другоме, до да се промијени јапанска војска, која је и по одобрењу Русије и Кореје одређена, да чува телеграфску линију од Фувана до Сеула и Чемула. Поред свега тога, опет је виконт нашао за потребито да дода, да Јапан мисли да брани своја права и интересе у Кореји, па ма што радила Русија и друге државе, па и сама Кореја; то од Јапана захтијева та околност, што су јапански трговачко-индустријски интереси у Кореји добили сада такав значај, да је он управо принуђен да чува Кореју од свију покушаја других држава, који су наперени против њене независности.

Неможе се рећи — пише „Н. Време“ — да је ово објашњење виконта Хајаши довољно. Ако ико замисли шта против независности Кореје, то је прије свега Јапан. Што се пак тиче пошљања јапанске војске у Кореју, тешко је вјеровати, да се то чини ради прости промјене корејских гарнизона, јер у таквом случају не би Јапанцима била потреба, да окупљају флоту и да показују као неки грозничав рад на острву Кију Сију и на острвима Цу-Сима и т. д.

Неколико смо пута — пише даље поменути лист — до сад говорили о војничком расположењу, које влада у Јапану. То расположење почело је било слабити и уступити мјесто мирној струји, али, по пошљањем вјестима са Далеког Истока, опет је у Јапану завладао ратни наступ и јапански листови почели су поново проповиједати, да треба Русију силом оружја „ауставити“ и виставити јапанска права, на која она руку пружа. У колико су ти вапаји јапанских публициста искрени, у колико они зависе од туђег злата, које се

обилато разасипа од стране онога, којем и коме у рачун иде да на Далеком Истоку створи опасне заплете за Русију — ми то не знамо. У сваком случају, ти се вапаји чују и то тако јак, да не могу остати без утицаја на јапански народ.

Но треба ли из тога изводити закључак, да је мир на Далеком Истоку угрожен и да окупљање јапанске флоте у корејском пристаништу значи, да Јапан има намјеру, да приђе у одсудан рад?

Ми мислимо, да не.

Стаљност мира на Далеком Истоку условљена је прије свега политиком руском, која нема никаквих агресивних намјера. Шовинизам јапанске штампе Русију ни мало не дира и, разумије се, није у стању скренути је с једном обиљеженог пута. Основни принципи руске политике — неприкосновеност и независност Кине и Кореје, као и у опште чување status-а quo на Далеком Истоку — остају не дирнути. Русија је далеко и од помисли, да смета развинути свјетске трговине и индустрије у земљама Далеког Истока. Напротив, сва руска радња тамо много помаже и иде баш у прилог тога, да се за туђу трговину и културу открију оне покрајине, које су до сад биле недоступне.

Русија тежи к мировом развинути својих пограничних земаља, те с тога и жели да очува мир са сусједима.

Осим тога, у прилог мира иде и само расположење јапанске владе, која до сад није била на страни шовинистичке јапанске штампе. Занета, јапанска влада не може да не зна, какве страшне биједе пријете Јапану у случају рата с Русијом. Па и најсјајнији успјех јапански био би само привремен, јер мала острвска држава не може побједити руског колоса. На крају крајева побједа ће, разумије се, остати на страни Јапана.

А што би било, кад би Јапан случајно био побјеђен... Пропаст свега, пропаст свију нада на сјајну будућност, повратак у назад, мјесто живог напредовања.

Метнути на коцку судбу цијеле државе, цијелог народа, може се само онда, кад другога изласка нема. Но Јапан далеко није у таквом положају. Његова влада то зна, те се с тога не може мислити, да ће се она ријешити на какав непромишљен корак, којим би се рушале првобитне објаве и који би принудио Русију, да предузме потребите мјере за одбрану својих интереса.

Књижевност, умјетност и просвјета.

Извјештај II редовне скупштине „Црногорског Учит. Удружења.“
(Свршетак).

III. сједница од 28. августа 1903.

У 7½ сати г. предједник отвара сједницу и објављује, да су на дневном реду предлози, пошто прошле сједнице нијесу довршени.

Госп. М. Симоновић предлаже, да скупштина донесе решење и замоли Министарство Просвјете, да учитељ не мора држати више од два разреда, не обзирајући се на број ученика. Послије дуже дебате предлог је усвојен.

Исти предлаже, да свака школа мора имати свој печат.

Господин поп Вуко Поповић предлаже, да учитељ, који учини какво дјело, које не само што понижава њега лично као човјека, већ убија углед учитељски, кад и таквих у својој сједници имају, — да им скупштина за то дадне укор, а за веће погрешке, да се предложе Министарству Просвјете за лишење службе. Предлог је усвојен.

Госп. Р. Поповић предлаже, да се у свакој школској општини оснује школски

одбор, који ће руководити школским новцем. У тај одбор треба да уђу: дотични свештеник, предједник општине, капетан и учитељ као предједник одбора. Предлог је примљен.

Госп. Ст. Бојовић предлаже, да се одреди учитељима њихов ранг по упоређењу са осталим државним чиновницима, јер је то неминовна потреба ради њиховог угледа у народу. — Предлог је једногласно усвојен.

Исти предлаже, да се навршене године службовања учитељима рачунају на врх 30. год. службе и да се повисе оне систематичне плате, или да се накнада за стан и огрјев урчуна у систематичну плату, узевши једну округлу пифру за све учитеље, а они нек је примају на садашњи начин према цијени у мјесту, што је веома нужно ради пензије. — Даље предлаже, да периодичне повишице буду на врх сваке четврте године службовања. Скупштина је једногласно усвојила предлог.

Госп. предједник предлаже, да се умоди Министарство Просвјете, да према својој ранијој наредби, узме прописату глобу свима капетанима, који школарину нијесу на одређено вријеме предали, и да се та глоба употреби за школске књижице. Осим тога да се одузме право купљења школарине онијем, који ни данас нијесу пришло-годишњу предали — Први дио предлога једногласно је усвојен, а други дио одбијен.

Г. поп Ј. Дамјановић доказује, да неуредно предавање школарине чини велике сметње паставном напретку. С тога предлаже, да капетани пререз за школарину предају Министарству Просвјете, или обл. финан. капетанима, као пререз за свештенике Митрополији.

Г. Милан Михаиловић предлаже, да се родитељски скупови укину, пошто их учитељ није у стању држати због слабог одвијања ђачких родитеља. Већи дио чланова доказује, да с тим веома тешко иде по свој држави. Послије дугог објашњења скупштина ријеша: да се I. родитељски скуп обави сваке године на дан признавања Духа у почетку школ. године са обавезом, да су ђачки родитељи дужни доћи; у противном случају дијете му се неће примити, или ће бити глобљен са пет круна, која се сума има употребити за дар ученицима сиромашним на дан прославе св. Саве.

Г. предједник предлаже, да је са више гледишта потребито, да се у току мјесеца јануара сваке године држе полу-годишњи испити, ком су обавезни присуствовати чланови школ. одбора. — Предлог је примљен.

Г. Ј. Пешић предлаже, да се мјесни школ. надзорници не потписују на мјесечним извјештајима с тога, што то често доводи учитеља с њим у сукоб, а друго, што се он потписује на он, о чему и не зна (на пр. за успјех ученика). — Предлог је примљен.

Г. Ф. Протић предлаже, да свака школа треба да оснује школски фонд, на кој би се помагали сиромашни ђаци — Предлог је примљен и ријешено, да се оснива на овај начин: 1. да се узима из вјесна сума за уписнину ученика; 2. од добровољних прилога; 3. од спровода мртваци и 4. од ђачких глоба за неправдана одсуства.

За овим у 11¼ сати учитељи су попили у прку, да држе парastos својом бившем добром и дугогодишњем шефу, гл. тк. надзорнику пок. Вуру Поповићу. Парastos су обавили г. г. свештеници: Крето Поповић, Војин Поповић и Јован Дамјановић.

9. јануара 1878. г. стигла је у Ловчу прва вјест, да је Турска одлучила да умоли Русију, да отпочну преговори мира. Баш тога је дана цио штаб руских заповједника нестрпљиво очекивао вјести из Шинке, гдје се од раног јутра водила крвава борба. Шеф телеграфске везе дође од једном међу њих и предаде главном заповједнику брзојав из Пера, потписан од тадањег турског војног министра Реуф-паше. У том брзојаву моли Porta великог књаза да одреди мјесто, гдје би се турске опуномоћеници могли састати са руским, да преговарају о примирју. У брзојаву том још се вели, како је Porta у тој ствари добила из Петрограда одговор, да своје жеље поднесе главном стану. И ако још нијесу стигла била никаква упуста из Петрограда, велики књаз одговорно је Реуф-пашу, да се преговори могу водити само у главном стану руском, и да ће примирје само тако одобрити, ако Турска буде усвојила услове мира.

И док су непријатељства трајала, напустили су турске опуномоћеници Цариград, да стигну у Казанлик, у главни руски стан, гдје су 19. јануара у 4 часа и стигли. К њима се одмах упутио Нелидов, да их поздравује у име великог књаза и да се с њима споразумије о већ утврђеном програму о преговорима. Нелидов им је јавио, да главни услови леже у проширењу закључака цариградске конференције. Наиме, уопла независне балканске државе, које су учествовале у рату, морају добити одштету. Русији се морају надокнадити трошкови, који су пронашли из овог рата, а који је настао због непопустања Турске.

Турске опуномоћеници су тражили, да одмах отпочну преговори за мир. Нелидов је ту молбу саопштио књазу, који је сјутра дан у 11 сати примио турске опуномоћенике. Изаасланици суљанови су врло свечано примљени. Велики књаз хвалио је храброст турске војске и увјеравао паше,

На три сахата послје подне сједница је продужена.

Г. Св. Минић предлаже, да се моли Министарство Просвјете, да понови наредбу о школским баштама и књижицама, како би се морала извршити до 1. јан. 1904. год. Предлог је примљен.

Г. предједник предлаже, да се отвари чисто школске природе Министарство Просвјете уреди, да управља школе може званично телеграфисати. Предлог је усвојен.

Даље предлаже, да је наш пријекти задатак, да се сваком удружењу стави у дужност, да изради бар по један рад из земљорадње, воћарства и пчеларства, који се имају читати на родитељском скуповима као поука народу. Предлог је једногласно примљен.

Г. В. Пејовић предлаже, да су учитељи на родитељском скуповима дужни говорити о важности заната, како би народ схватио њихову важност и радо давао своју дјecu на изучавање истих. Предлог је усвојен.

Пошто више предлога није било, пријешло се на четврту тачку дневног реда: *чишање радова.*

Г. Ф. Протић чита свој рад: „Учители и родитељи, као главни чиниоци народног напретка“.

Рад је дат на оцјену г. Зарији Радичевићу.

Г. Вук Масловарић чита свој рад: „Учитељев задатак и положај“.

Послије кратке оцјене од стране скупштине, изјављује г. Масловарић, да његов рад није срећан за штампање, нити су учињене нужне ситне поправке. С тога тражи одобрење, да рад задржи за себе, што му скупштина и одобраје.

Пошто су ова два предавања прочитана, г. предједник позива чланове, да исплате један дио својих улога у суми од 2 круне.

Г. г.: Ст. Марковић, А. Минић, поп Ј. Дамјановић и поп Јоко Појнић, исплатише улог, а за остале чланове, који раније нијесу исплатили, ријеша се, да Управи пошље списак Књ. Министарству Просвјете и да умчи, да јој се од њиховијех плата пошаље по 2 круне. Варошким учитељима стављено је у дужност, да свој улог пошљу Управи одмах.

Госп. Зарији Радичевићу скупштина је ставила у дужност, да учини нужне припреме за парastos, који ће се 29. авг. држати послје св. литургије погинулим руским консулима у Митровици и Битољу.

У 7½ сахата сједница је закључена а путња заказа је за 29. у 7. сати из јутра.

IV. сједница, држана 29. августа 1903.

У 7. сати учитељи су били на купу код школе. Одатле су у 7½ сати попили у прку на парastos. Парastosу су присуствовали: обласни управитељ, г. Ширу Поповић, предједник општине, г. кап. Ст. Радичевић, г. Лаза Поповић, професор, са већим бројем грађанства подржани. Упокојену литургију и парastos погинулим консулима Штербини и Ростовском обавили су: г. г.: протођакон Ф. Радичевић, Крето Поповић, Војин Поповић и Јован Дамјановић, свештеници.

Послије парастоса, учитељи су за хвалили управитељу г. Ширу Поповићу и осталој господи и грађанима на указа тој пажњи и попили да продуже свој рад.

За теме за путну учитељску скупштину ријешено је, да Управа Цр. Учит. Удружења учини распис на мјесна Удружења, те да свако од њих — према ријешењу скупштине — одабере по двије, и да о том у што краћем року навијести Управу Цр. Учит. Удружења.

да руски цар покрену жељу, да се склопи трајан мир, који ће омогућити, да Русија са Турском живи као са добрим сусједом и пријатељем. Завршио је са ријечима: „Наши заједнички непријатељи су навели Турску на овај рат. Уштрбили су наше зајевнице да извуку из њих себичне користи. Не слушајте их, већ имајте појерења у цр и ви ћете видјети, да нас нико не може заплести“.

Тек што је прва сједница отворена, устао је Намик-паша и рекао: „Повјесница прича, да је Александар славни (велики), кад је освојио Азију, онако освојио једног заробљеног књаза, чију је војску уништио, аемљу му освојио и благо одузео: „Како хоћеш, да с тобом поступим?“ — „Ти си ми одузео државу, благо и војску, поступи са мном као са побјеђеним“, гласно је одговор. А Александар му је повратио све, што му је одузео и тиме га учинио својим највјернијим савезником. Ваше Васочанство! Долазимо к нама као побјеђени. Поступите с нама као Александар!“

Руси су отворено најавили, да више не могу захтјеве да ублажују и рекли су, што је прије рата изгледало довољно, то сада, послје свију жртава које је Русија принијела, не може задовољити. За те жртве Русија мора добити одштету.

(Свршетак се)

ЛИСТА К.

У ОЧИ САН-СТЕФАНСКОГ МИРА.

Руски тајни савјетник Александар Иванович Нелидов, издао је недавно у Петрограду успомене на руско-турски рат 1877/78. Нелидов је био директор дипломатске канцеларије тадањег главног заповједника руске војске, великог књаза Николаја Николајевича. Као очевидца, саучесник и знао је Нелидов многу занимљиву пртицу, која дотле није позната била. Нарочито пак блиске догађаје, који су предходили Сан-Стефанском миру, а за тим како је дошло до тог мира. Изнијећемо по „Застави“ из тога онај главније.

Заузеле Плевне, навело је цара Александра II, да се још једном посавјетује што треба радити, ако би се мир имао склопити. И при том савјетовању закључено је ово: 1. Преговори са Турском водити се само у главном стану. 2. Примирје ће се одобрити тек кад се прими у главном стану изречена основа мира, и кад се она саопшти савезним царевима. 3. Коначан облик основе мира послаће се великом књазу Николају Николајевичу из Петрограда, а службиће му као пуномоћ за даље преговарање. Техничку управу преговора појерио је Александар II. Нелидову.

9. јануара 1878. г. стигла је у Ловчу прва вјест, да је Турска одлучила да умоли Русију, да отпочну преговори мира. Баш тога је дана цио штаб руских заповједника нестрпљиво очекивао вјести из Шинке, гдје се од раног јутра водила крвава борба. Шеф телеграфске везе дође од једном међу њих и предаде главном заповједнику брзојав из Пера, потписан од тадањег турског војног министра Реуф-паше. У том брзојаву моли Porta великог књаза да одреди мјесто, гдје би се турске опуномоћеници могли састати са руским, да преговарају о примирју. У брзојаву том још се вели, како је Porta у тој ствари добила из Петрограда одговор, да своје жеље поднесе главном стану. И ако још нијесу стигла била никаква упуста из Петрограда, велики књаз одговорно је Реуф-пашу, да се преговори могу водити само у главном стану руском, и да ће примирје само тако одобрити, ако Турска буде усвојила услове мира.

Истог дана у вече стигла је у Ловчу вјест, да је руска војска посјела кланац Шинку и да је заробљена војска Вајсел-паше. Вјест о овој сјајној побједи охрабрила је и великог књаза, који је одмах наредио, да се главни стан пресели из Габрова у Казанлик.

Ова одлука била је Турке јако смела. Цијелим путем стизали су брзојави тур-

Дневни ред за идућу скупштину и сазив исте, Управа ће учинити према друштвеном правилнику, који се има уде- сити према скупштинским рјешењима.

Претрес наставног плана није се мо- гао за ове скупштине извршити због крат- коће времена.

Тако је рад II го^г редовне скуп- штине Цр. Учит. Удружења довршен.

Скупштина ријеша, да III-ћа редовна скупштина буде идућег лета на *Цетињу*.

Пошто је тијем био дневни ред ис- прљен, предсједник оглашује, да су сјед- нице II редовне скупштине закључене и закључили скупштинарима на уложеном раду.

Скупштина се одазва са бурним ус- клицима: Живео Господар! Живео! Живео!

(Дипломе за српске ђаке — меди- цинаре у Русији). — Руски лист „С. Пе- тербуршка Вједомости“ донио је у свом 248 броју од 9 септембра т. г. ову биљешку:

На основу доставе г. Чарикова, рус- ког министра у Београду, да српски ђаци који свршавају медицину у Русији, не уживају у Србији исте права, која се признају њиховим друговима из западно- европских универзитета, управа једнога руског школског округа учинила је о томе питање на Министарство Просвјете у Пе- трограду.

Због тога што се руским ђацима даје диплома с називом „лекара“ (врача), а западноевропским — с називом „доктора медицине“, српска влада, као и приватна лица, стављају рске ђаке ниже од њихо- вијех другова, који свршавају по западним универзитетима.

Признајући ову појаву као жалосну, г. Чариков је мишљења, да се та ненор- малност може отклонити само тијем, ако се Србима, који се уче у Русији, буду да- вале такве дипломе, које строго одговарају ономе знању, што га у Русији добију, и које би биле потпуно равноправне западно- европским „докторским“ дипломама. Ми- нистарство Просвјете, како листови јавља- ју, да би постигло п менују цијел, дошло је до закључка да се предложи универзи- тетима, који имају п медицински факул- тет, да ступе у споразум с Министарством Војним, под чијом се управом налази Воје- но-Медицинска Академија, те да се Јуж- ним Словенима, који издрже испит на степен „лекара“, дају такве дипломе, по којима би се имали сматрати као потпуно равноправни с онијима, који у западно- европским универзитетима добију дипло- му „доктора медицине“.

(Популарно научна предавања за раднике). И данас се наводио један примјер, како се свуда све више долази до убијеђена, да су практична научна преда- вања од велике користи за опште обра- зовање.

Социјално научно друштво у Будим- пешти приређује у овој зимској сезони више популарно-научних предавања за рад- нике. У којима ће их систематски упозна- ти с основним начелима појединих грана науке. Прошле године почела су ова пре- давања и показала су лијепо успјех. То је друштво сад потакло, да на широј основи заснује ова предавања, те је у ту сврху извршило опширан програм, по ком ће се у овој сезони предавати: о развоју чо- вјечанства, физиологији, еволуционистич- кој п физиолошкој основи психологије, општој хигијени, историји привредног раз- вића, правној науци, свијетској историји, (нови вијек), историји уједињености. Преда- вања држе професори и лекари дештан- ски бесплатно. Слушаоци такођер ништа не плаћају, него купе само за 40 хелера програм (толико стаје тај програм) којим се припремају слушаоци за ова предавања.

НАРОДНО ЗДРАВЉЕ.

О јектици.

(Поука за народ).

I.

Јектика (туберкулоза) је заразна бо- лест. Њу стварају живе клице врло си- љушне, а које се могу видјети помоћу на- рочитих справа — које врло јако увели- чавају.

Јектика се јавља у свима дјеловима човјекова тијела (кожа, крсти, criјева, мо- зак, плућа, жлијезде и т. д.) — најчешће се јавља у плућима као плућна јектика (су- шница, туберкулоза, суха болест).

Кад јектике се трудењем у плућима ствара варажена житка маса, која се ка- шљањем избацује напоље. То су напљув- ци јектичавих. У овим напљувцима јекти- чавих налази се много клица јектике.

II.

Ради чувања од јектике врло је по- требно знати како се она добија, п како се шири међу људима.

Јектика се добија на ова три на- чина:

1) Дисањем ваздуха у коме се налазе клице из плувачка јектичавих болесника. То се дешава овако. Нешаљиви, немарни и небавијештени јектичави болесници плу- ју свуда гдје стигну. Кад се ова плу- вачка, у којој има много живих клица сасуши, онда се претвори у прахину, која лебди по ваздуху. Човјек удишући тај

ваздух, уноси у себе и те клице у облику суве прашине. Треба знати, да клице јек- тике и у сувом стању још задуго имају заразну силу.

2) Храном — кад човјек једе млије- ко или месо од туберкулозних крава, а краве често болују од исте јектике као и човјек.

3) Кроз кожу — кад клице падну на крсте ране и повреде на кожи.

Од свију ових начина човјек најчешће задобија јектику удисањем ваздуха, у коме се налазе сасушене клице болести.

III.

Кад је познато на који се начин јек- тика добија и шири међу људима, онда није тешко знати, како се ваља од ње чу- вати.

Ради чувања да се јектика не добије — потребно је:

1.) Спријечити да се клице не сију тамо гдје год човјек живи и има посла.

2.) Ако ово сијање клица испљувцима јектичавих болесника није спријечено — онда се треба чувати, да их не уносимо у себе. У тој цијељи потребно је да се ни- како не плује по поду. Јектичави треба увијек да имају своју ценну плуваоницу, у којој је за једну трећину запремине ра- створ од ливала, и кад год болесник плује, да плује у своју плуваоницу. — Ливал је течност која убија клице (дезинфикује плувачку). Неки дво клица може ипак остати у животној снази, јер нијесу до- шле у додир са ливалом. Да би се баш све клице уништиле, болесник треба свако вече да прокува своју плуваоницу у кљу- чалој води за неколико минута, а затим је изручити у нужник.

Ако болесник, ма ушљед чега било нема своје плуваонице, не треба због тога да плује по поду, него у ценну мараму, коју доцније треба скувати у врелој води са ошом.

Одјело и рубље јектичавих болесника треба да буде увијек чисто. Рубље јекти- чавих треба увијек прати засебно, а не са рубљем осталих чланова породице. Рубље треба прво добро прокувати у врелој, кљу- чалој води.

Јектичави треба најстрожије да одр- жавају тијелесну чистоту, а нарочито чистоту уста, зуби п браде. Зубе треба свако јутро прати каквим средством — што уби- ја клице.

Држећи се ових прописа, спријечи- ћемо растурање и сијање клица јектике. Но потребно је знати још неколико пра- вила због ових клица, које не би биле уништене свима овим мјерама, које су спо- менуте.

Те се клице налазе у прашини — и те прашине се треба озбиљно чувати.

Под, зидове соби напјештај треба увијек чистити влажном крпом, те да се не диже прашина, но да се крпом покупи.

Ствари, којима се служио који јекти- чави болесник не треба давати другове прије но што се добро очисте (дезинфикују) т. ј. прије но што се униште клице које се п на њима могу наћи. Осим тога, кад год је могућно, јектичави треба да спава- ју и живе у засебној соби.

Вршењем свију ових правила, која су овдје изнесена, јектика ће се ограничити само на једног болесника у кући — а не би било опасности п за остале чланове поро- дице.

IV.

Шта би требало радити за лијечење јектике?

1.) Треба живјети што је више мо- гућно у чистом ваздуху. За све вријеме преко дана јектичави треба да сједе у башти, или у пољу. Кад је вријеме рђаво, онда болесници нека удишу чист ваздух на отвореном прозору. Болесници треба да се навикну, да и ноћу спавају крај отво- рених прозора под топлим покривачем.

2.) Треба да се болесници дуго одма- рају. Не треба се никада заморавати у раду. Ако је могућно треба напустити дотадашње послове, или изабрати које лак- ше занимање.

3) Јектичави треба да једу што више — нарочито меса, а између појединих оброка треба пити млијека.

Онај код кога је болест у почетку развија може лако да оздрави, и зато сва- ки који има упоран кашаљ да дуже траје по обичан назоб, треба да иде к лекару за преглед и упутства, шта треба да ради.

Боље је сачувати се болести — но лијечити је кад се добије.

V.

Ми сви живимо у приликама, које су повољне за пирење јектике међу нама, али сваки не добија ову болест. Клице јектике освајају само оне који су ослабље- ли ушљед разних узрока.

Да се човјек што боље сачува јекти- ке, треба да кријеји п снажи своје тијело, те да га клице не могу да савладају.

Не будимо лијени, јер рад не слаби човјека — но разне претјераности.

Не пијмо много алкохолска пића, јер она руше здравље п снагу, и олакшавају да се јектика добије.

*) Ливала има у свакој апотеци; раствор треба да је 5—10%, а може се у цену плуваоницу усуту са 1/2 запремине чистог ливала.

ДОМАЋЕ ВЈЕСТИ

Цетиње, 3 септембра.

(Батаљон Стојеће војске). Ушљед кише, која је ових дана обилато пала, као и студа, који је због тога наступио, батаљон наше стојеће војске повратио се је прошле недјеље с Ловћена на Цетиње.

(Из цетињског општинског одбора). У недјељу држана је прва сједница нашег општинског одбора са унапријед одређеним дневним редом. Но пошто цио дневни ред није могао бити у једној сједници испри- љен, акажана је друга сједница за сјутра, 5 о. м., у 2 сата послје подне.

(Из Државне Библиотеке). У почет- ку осипивања Државне Библиотеке нијесу се успјели набавити сви примјерци: дјела, го- дишњака (календара) и листовна, који су у Црној Гори излазили; с тога потписати моли господо, која би имала ма какво дјело, годишњак или ма какав лист (књижевни или политички) који је у Црној Гори на- лазио — ако то желе продати — да јапе потписате како и под каквим условима то желе учинити.

У повуди за продају ваља означити: је ли лист књижевни или политички, ко- лико бројева има од истога, од које су године. За годишњаке — календаре ваља назначити за коју су годину, и колико година има на продају. За дјела ваља рећи: какав им је натпис, име пишчево, од које је године, које је издање. На пошљетку одредити продајну цијену.

Ко би пак имао каквих ријетких при- мјерака: књига или листовна, који су на страни налазили, што би говорили о Црној Гори — студије литерарне, научне, гео- графске, етнографске историјске и т. д. може учинити повуду као што је горе речено, на што ће му се одмах одговорити, ако услови буду повољни.

Дарови ће се примити с највећом бла- годарношћу.

Било продајом било поклонима учи- ниће се добро дјело и тако би се за кратко вријеме створила у Државној Библиотеци приближно цијела литература о нашој ужој отаџбини — Црној Гори, чија се потреба у нас одавна осјећа.

Управитељ

Држав. Библиотеке и Музеја

Мирко М. Мијутковић.

(Први родитељски скуп). У недјељу, 5 ов. м. у 2 сата послје подне одржаће се у цетињској мушкој основној школи први родитељски скуп ове школске године. Управа цетињске мушке основне школе позива ђачке родитеље, да у што већем броју посјете овај скуп.

Пишу нам из Улциња:

У недјељу, 28 о. м. извршени су избори општинских одборника и њихових замје- ника за варош Улцањ, према новоме „За- кону о уређању варошких општина“ од 10 августа о. г. Избор је започео у јутро, у 9 сати, и одмах су изабрани за чланове бирачког одбора г. г. поткомандир *Нушо бег Бушатлија* и официр *Сретен Тукловић*, који су са заступником предсједника оп- штине, општинским судијом, г. Илијом Срвентићем, отпочели рад. Од стране др- жавне надзорне власти изабраница је при- суствовао г. *Марко Драговић*, секретар Управе Приморско-Црмничке области. Пош- то се народ није могао скупити у општин- ској кући ради писања гласачких листа — писали су листе изава, па је сваки гласач доносио листу у собу Општинске Управе. Тако је трајало до 5 сати по подне. Тада се приступило прегледу гласачких листа и пребрајању гласова.

Према томе изишло је да су за одборни- ке добили већину гласова слједећа господа: командир *Мехмед бег Ресулбеговић*, потко- мандир *Мркам Калуберовић*, барјактар *Марко Петров*, официр у оставци *Мркам И. Вујаковић*, трговац *Асо Вилаи*, официр *Сретен Тукловић*, трговац *Тома Михаило- вић*, барјактар *Мили И. Вуксановић*, помор- ски капетан *Хусеин-бег*, трговац *Ташир Мола Б. Кироч*, земљорадник *Омер Кал- везовић* и трговац *Јакуп Лико*. За њихове замјенике изабрани су: г. г. водник *Рако Драгов Мијовић*, трговац *Али Мија*, трговац *Машам Вујовић*, земљорадник *Милуш Суло*, земљорадник *Лазо Бам* и перјаник *Нико В. Милошевић*.

Према томе изабрани су за одборнике: 6 мухамеданаца, 5 православних и 1 римо- католик.

Кад су се гласачке листе прегледале, могла се опазити једна врло лијепа црта солидарности и слоге међу гласачима од све три вјероисповијести. У листама гласача мухамеданаца било је готово толико исто имена православних, колико и њихових, а то се исто могло опазити и у листама православних према мухамеданцима. И ако је овдје, у вароши, доста мали број римо- католика, опет су у листама били истак- нуте три кандидата римокатолика, од којих су сви тројица добили велики број гласова, а један толико, да је био и изабрат. У замјенико по већини гласова изабрани су четири православна и два мухамеданца.

Пошто се свршило прегледање листа, изашло се пред општинску кућу и пред

гомилем окупљеног народа објављена су имена изабраних одборника и њихових за- мјеника. Иза тога изасланик државне над- зорне власти узвикнуо је „Живео Њ. Кр. Височанство Господар!“ на што се је народ одазвао дуготрајним „Живео“ и развишао се мирно и задовољно својим кућама.

(Несретан случај од грома). У су- боту, 27 прошлог мјесеца, убио је у До- бреском Селу гром два добра племени- ка — *Марка Сјеклоћу*, човјека од својих 50 година, и његова синовца *Луку*, угледна момка од својих 30 година. Лука је од неколико мјесеци остао без оца, те га је његов стриц *Марко*, који није имао порода, примио код себе и с њим до пош- ледњег часа живио у слози и љубави, која је могла послужити свакоме за при- мјер. Лука се ожени навад осам година, и тек у пошљедње вријеме добије двоје мушко дјеце. Баш тога дана, кад су чинили у кући припреме, да сјутра дан крсте мла- ђег Лукина дјетима, око 7 1/2 сати на јутра, ушљед нагле промјене у природи, почне силно сијевати и грмјети, а прозори на ластри су им били отворени. Бојећи се да таква трешња не нашкоти некрштеном дјетету, полете оба да ставе капке на про- зоре и да их затворе. Домаћица је затва- рала један прозор, а *Марко* и *Лука* други — један је капке стављао, а други му их додавао. У толико удари гром у врх листре (кућа им је неких 50 мет. изнад цркве Добреске, на којој нема громобрана) и стриц и синовац мртви падохме један до другог. Жена закука, дођу сусједи и почну превр- тати убијене, не би ли им се живот повра- тио. Али је све било узалудно: *Марко* није показао живота у себи, а *Лука* је само два пута лагано јекнуо.

Овакав жалосан догађај изазвао је општу жалост. Са свију страна из пле- мена и оближњих нахија скупиле се бјеху многе покајнице, које покојнике ожалеше и оплакаше. Особито бијаше дирљив призор, кад двије мушке главе, стрица и синовца, положише у један гроб, једног до другог. Плачу и лелеку није било краја. Али све забадава, њих више нема, те је сад нај- теже њиховој кући, која оста на двије женске и двоје нејаке дјечице.

Телеграми Бечког „Кор. Бира“.

Италијанска Величанства у Паризу.

ПИЗА, 1 окт. — Краљ Виктор Емануил и Краљица Јелена отпуто- вали су у пратњи министра спољних послова, *Морина*, у Париз. Народ их је одушевљено пољубављено.

ПАЗИВ, 2 окт. — Италијанска Величанства стигла су на 3 1/2 сата по подне, дочекани на станици од Лубе-а, госпође Лубе и министара. Дочек је био најредно срдчан. Краљ и Лубе загрлише се, па се упутисе Краљ и Лубе у једној кочији, а Краљица и госпођа Лубе у другој, у палату министарства спољних послова, праћени свуда одушев- љеним клицањем народа. У 5 сати краљевски пар учинио је посјету у Елизеју. Кад су се отуд повратили у министарство спољних послова, Краљ Виктор Емануил примио је Краља белгијског, коме је доцније посјету повратио. За свечаног објед- а у Елизеју, наздравио је Лубе Краљу, Краљици, и породици Краљевој и напио за срећу и напредак Италије. Краљ, подижући чашу за срећу и процват Француске, рече: Одушев- љен дочек, приређен Њему и Кра- љици, дубоко га је дирнуо. С пра- вом сматра Француска његову посје- ту у Паризу као природни резултат сретног оближења, које се остварило између двије државе. Интереси Ита- лије налажу јој, да из свијех сила ради на одржању мира и њем поло- жај у Јевропи ставља јој у дужност, да својом радњом помогне да се тај резултат оствари. Тој цијељи управ- љене су све његове аспирације и сва његова непрекидна настојања. Краљ зна, да његове осјећаје дијели и Француска и влада републике. Послије објед-а слиједило је пред- стављање великодостојаника. У вече било је освјетљење. Велики народ пролази улицама, заједно поздравља- јући италијанска Величанства. Краљ је одликовао министре и предсједнике скупштине и сената лентом ордена св. Мавриција и Лазара, а *Морин* одлико- ван је лентом почасне легије.

ВЕРСАЉ, 3 окт. — Италијанска Величанства са Лубетом стигли су прије подне овамо и прегледали двор, па су се после доручка вратили у Париз. У вече присуствовали су поворишној представи. При уласку у повориште одвијала је музика химну италијанску и француску, које су саслушане стојећи. Пред повориштем вебројени народ чинио је овацје. Варош била је свечано овијетљена.

ПАЗИЗ, 4 окт. — Краљевски пар са Лубеом и његовом госпођом посетили су коњицу новаца и општинско вијеће, гдје су их дочекали сви вијећници општински и остале власти. На подне био је доручак у италијанском посланству за Краљевски пар, Лубеа, његову госпођу, министре и великодостојнике. У вече био је свечани објед код Делкаса. У италијанском посланству примила је Краљева и црногорске ђаке, које је представио тимпошњи црногорски консул. Ђаци су предали Краљини букет цвијећа, везан италијанским и црногорским бојама. Ту је Краљева примила и доктора Феррија, бившег црногорског дворског љекара.

БИОГРАД, 28 септ. — Виши војни суд посетили су поручницима Тодоровићу, Ђорђевићу, Здравковићу и Диндарићу кавну од 8 мјесеца на 13 и на губитак чина, а ослободио је кавне др. Мих. Величковића и кап. Давидевића.

РИМ, 30 септ. — Књаз Долгоруки, генерални ађутант руског Цара, стигао је овоме и предао Краљу својеручно писмо цара, у којем Цар сажалева, што мора одложити своју посету у Риму, која је била заказана за половину октобра.

БИОГРАД, 1 окт. — Говори се, да осуђени нишки официри неће бити помиловани. Данас је закључен вавредни сазив народне скупштине, а сутра отвориће се редовни сазив.

РИМ 2 окт. — Лист „Italia“ јавља, да је овдашњи руски посланик Нелидов расправљао са главним државним секретаром у министарству спољних послова о посети Царевој у Риму.

БИОГРАД, 2 окт. — Ре овна народна скупштина отворена је. Станојевић изабран је поново за председника скупштине. Сутра почиње расправа о адреси.

ЛОНДОН, 3 окт. — Из Пекина јављају, да је у тамошњој италијанској легацији за вријеме једне вечерње забаве покушавано лагувати магавија, у ком је експлозивни материјал. Жаци, која је имала запалити лагу, прекинула је, услед чега атентат није успио.

БУКУРЕШТ, 4 окт. — На подне било је крштење књаза Николе, сина престолонаследника румунског. Руски Цар је био кум, а ваступао га је ађутант Долгоруки.

РИМ, 4 окт. — Савтани ставио је у парламенту питање на Зинарделуја, који су били политички унутрашњи или спољашњи уароци, те руски цар није посетио Рим.

ОБЈАВА.

У сриједу, 15 тек. мјесеца ове године — у двије уре после подне, продаваће се путем јавног аукта стара војничка одјећа у Војном стану на Цетињу.

Од купца ће се тражити готов новац — или сигурно јемство, да ће исплатити уговорену цијену до 1 децембра ове године. —

Број 2236

Команда Стојеће Војске.

ОБЈАВА.

Царско-Отоманско Посланство на Цетињу својом нотом од 30 овог мј. — по нов. кал. — број 8211/27, јавља: да Власти Царске, ради об-

беђења црногорских поданика при путовању преко Бера на Србију, прате их жандарима до на Јавор.

Но како долазак ових путника у Беране готово сваког дана у малим бројевима ствара тешке властима а умор жандарима — Царска Влада, да би овим потешкоћама стала на пут, ријешила је да се прате у маси 1 и 15 сваког мјесеца — по старом календару.

Које се оним ставља до знања путницима.

Број 5157.

Цетиње, 18 септембра 1903

Из канцеларије Књаж. Министарства Иностраних Дјела.

ОБЈАВА.

Књ. Министарство Финансија даје на јавну лицитацију пренос државне соли од Плавнице до Подгорице и од Плавнице до Нехића.

Годишња је количина соли: Плавница — Подгорица 1000000, а Плавница — Нехић 1,500000 килограма.

Ко би желио предузети речени пренос соли ва једно или два више речена мјеста нека се пријави у Канцеларији Министарства Финансија 5. октобра т. год. у 9 сати прије подне, крјеге ће се дана закључити контракт са понудом најнижих цијена, ако буду повољне.

Лицитанти су дужни положити кауције у готову новцу 100 или у непокретностима 150 напомена, иначе неће дозволити бити лицитанти.

Ближа објаштења и услови могу се виђети у канцеларији Мин. Финансија сваког радног дана за вријеме канцеларијских ура.

Број 1183.

Цетиње, 27. септембра 1903

Министарство Финансија.

ОБЈАВА.

У канцеларији Министарства Финансија држаће се 5. октобра ове године јавна лицитација за набавку дрва за огрев канцеларија државних надлежности на Цетињу.

Сви они, који би жељели тога дана лициитирати, могу од 28. окт. мј. до означеног рока лициитације пријавити се у канцеларији Министарства Финансија, гдје ће добити пужна објаштења по овом предмету.

На лициитацији уговор ће се закључити са понудом најниже цијене, који је у томе случају дужан и кауцију (било у готовом новцу било у непокретном имању) од круна 2000 положити.

Укупна количина дрва, коју би требао закупити да добили, износи 2300 метара, коју ће закупник према односном уговору са Министарством Финансија издавати државним надлежностима.

АБрој 1207. Из канцеларије Министарства Финансија 27. септембра 1903 год. на Цетињу.

Службене Објаве.

СТЕЧАЈ.

Решењем Књ. Обласног Суда на Цетињу од 26 септембра ове године број 2178—IV. 1901 276 — отворен је стечај над имовином Стева Лазова Шпадијера у Доњем Крају, те се овим позивају сви његови дужитељи, да до 1 новембра о. год. поднесу истома суду чиста своја дужења, поткријељена доказима, који то већ до сада нијесу учинили. Послеје означеног рока неће се ничије потраживање усвојити.

Број 2178.

IV. 1901 276.

Цетиње, 26 септембра 1903 год.

Књ. Обласни Суд, Председник, Ј. Милић.

Р. 80 Број 216 1—1

СТЕЧАЈ.

Решењем Књ. Обласног Суда на Цетињу од 20. окт. м. број 618—IV, 1903 264 — отворен је стечај над имовином Петра и Радосава Крстова Ђиљовића из Пешиваца, услед чега се позивају сви њихови дужитељи, да до 1 новембра о. г. поднесу капетанском суду у Цетињима чиста своја дужења, поткријељена дока-

зима. Послеје реченог дана ничије се потраживање неће усвојити.

Број 648.

IV. 1903 264.

Цетиње, 26 септембра 1903 год.

Књ. Обласни Суд, Председник, Ј. Милић.

Р. 75 Број 217 1—1

О Г Л А С.

На основу решења Књ. Обласног Суда на Цетињу, од 27. окт. м. бр. 2177—III. 1903. 37 — у послу наслеђа заоставштине пок. Димитрија Русића, преминулог у Бањој Луци, позивају се свим путем прави наследници пок. Димитрија, да се до 1 новембра ове године пријаве овоме суду са својим најавама, поткријељеним од надлежне духовне и судске власти, да су они запета једини и прави наследници масног имања пок. Димитрија а тако и на ком степену сродства долазе са пок. Димитријем.

Послеје означеног дана свачија ће се изјава одбацити, а само оних, који се до тада буду пријавили, те се нају за праве наследнике, заоставштине ће се уручити.

Број 2177.

III. 1903 год.

Цетиње, 26 септембра 1903 год.

Књ. Обласни Суд, Председник, Ј. Милић.

Р. 123 Број 218 1—3

Приватне објаве.

НА ЗНАЊЕ

Стављам до знања поштованом грађанству вароши Цетиња, да ћу овдје кроз неколика дана отворити своју трговачку радњу о продаји старих ствари „антика“ као ношњу Китајаца, Јапанаца и др.

У исто вријеме стављам до знања да ће овдје моја госпођа предати мјесечно учење на Гласовиру.

Говори француски, талијански и грчки. — Цијене умјерене.

Ко би желио учити на гласовиру нека се обрати г. Ђовину Ђевићу бријачу.

Цетиње.

С поштовањем

Ђорђевић Е. Хорн.

Р. 72 Број 88 4—4

ОБЈАВА.

Потписана Управа даваће 20-ог овог мјесеца на јавну лицитацију скупљање општинске таксе од кланице и кантара у овој вароши за мјесеце новембар и децембар ове године.

Ко би желио лициитирати, нека тога дана дође у Општинску Кућу од 2 до 5 сати после подне, гдје ће се закуп уступити понудом највеће цијене.

Закупник ће бити дужан дати кауције кр. 1000 у готовом новцу, непокретном имању или сигурном јемству.

Детаљни услови могу се сазнати у општинској канцеларији.

Број 2304.

Цетиње, 2. Октобра 1903. год.

Управа општине вароши Цетиња.

Р. 88 Број 100 1—1

О Г Л А С.

Продај на слободне руке четири ват. млина и двије ваљанице у „Добро поље“. Речено имање даје годишње општа круна 2400.

Купац, који би желио купити, нека се пријави потписом.

У Вражегрцима, 26 септ. 1903 г.

Капетан Дамјан Пероваћ.

Р. 39 Број 101 1—2

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

За свету дужност сматрамо изјавити вјечиту благодарност свијема онима који су приликом болести, смрти и погребне посјеђавали и до гроба испратили мога незаборављеног оца

Војводу ПОПА РИСТА БОШКОВИЋА,

који се иза тешке и дуготрајне болести пресели у вјечност 18. септембра ове године у 78-ој години свога живота.

Најоданија благодарност Њ. Кр. В. Књазу Господару, који је често о његовој болести расниговат.

Вјечита благодарност Њ. В. Књазу Мирку, који не пожали труда доћи и нашег непрежаљеног покојника до вјечне куће испратити и нам тугу у великом ублажити.

Хвала Његовој пратњи: Ађутанту Њ. Кр. В. Господара г. Михаилу Поповићу са перјаницима.

Дубока хвала Министру-Председнику Г. Војводи Боју Петровићу са Господом на њиховом личном саучешћу.

Благодаримо на телеграфским и писменим саучешћима: својим господи министрима и осталим великодостојницима и свој оној господи, који нам ма којим путем указаше своје саучешће у великој нашој жалости.

Хвала Управителу Зетско-Брдске Области господину Шпиру Поповићу на његовом личном похођењу болесника.

Хвала г. г. Др. И. Банцу и С. Матавковићу, који не жалише труда, да покојника од тешке болести спасу.

Брацка хвала свештеницима: Проту Бошковићу, Филипу Пешину, Јовану Велашевићу, Неђељку Михайловићу, Радозану Павловићу, Перу Јовановићу, Боју Иковићу, Срдану Поповићу и Јовану Дамјановићу, који цијеле ноћи над покојником Св. Јеванђеље читаше, по обредима свете наше цркве онојаше, испратити и у вјечну кућу сахранише.

Хвала г. г. учитељима Орјелучким и Ждрбаничким, који са својим ђацима сировод увеличаше и покојника испратити.

Хвала ч. т. Орјелучко-Фрутачкој, која до гроба покојника испрати са војничким почастима.

Хвала на личном саучешћу: Вражегрцима, Павковићима, Мартиновићима, Брајовићима, Грушковићима, Милковићима, Војничкима, Даниловићима, Фручанима и Калуђеровићима.

Срданна хвала г. Јовану Пешићу, свданшњем упр. учитељу, који се онако дирљивим и језгровитим говором с покојником опрости.

Поновна хвала г. г. командирима, капетанима, официрима, барјактарима и свој браћи Бјелопавлићима, који у онако великом броју дођоше, покојника оплакаше и до вјечне куће испратити.

Орја Лука, 24. септембра 1903.

Ожалошћени син:

Саво Бошковић, са родбином.

Р. 310

Бр 102

1—1